

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 marca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że A. S. (1) od dnia 21 marca 2016 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością . W uzasadnieniu decyzji, organ rentowy wskazał, że A. S. (1), w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony, od dnia 21 marca 2016 r. została zatrudniona na stanowisku prezesa zarządu z wynagrodzeniem w wysokości 6 363,00 zł , w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy wskazał, iż płatnik dokonał zgłoszenia A. S. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (od dnia 21 marca 2016 r.) w dniu 17 kwietnia 2016 r. tj. z uchybieniem ustawowego terminu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że od dnia 16 czerwca 2016 r. A. S. (1) stała się niezdolna do pracy. Zdaniem organu rentowego, płatnik składek nie przedstawił dokumentów świadczących o wykonywaniu pracy przez A. S. (1) (także na okoliczność świadczenia pracy na terenie Polski) , a co również istotne, A. S. (1) miała świadczyć pracę w Ł. , podczas gdy jako miejsce zamieszkania wskazywała ona W.. W ocenie organu rentowego, o świadczeniu pracy przez A. S. (1) nie świadczy przedłożona dokumentacja pracownicza, która jest jedynie dowodem formalnego jej sporządzenia. U płatnika składek nie zaistniała potrzeba zatrudnienia pracownika na ww. stanowisku pracy, gdyż podczas nieobecności A. S. (1) w pracy, nie zatrudniono osoby w jej miejsce. W ocenie organu rentowego zawarta umowa o pracę ma charakter czynności pozornej, której celem było obejście przepisów prawa i dzięki temu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Analiza danych zawartych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wskazuje, że w okresie od 14 października 2011 r. do 20 marca 2016 r. A. S. (1) nie posiadała tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

/decyzja w aktach ZUS/

W dniu 10 kwietnia 2017 r. pełnomocnik płatnika składek złożył odwołanie od w/w decyzji, wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że A. S. (1) podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 21 marca 2016 r. W ocenie pełnomocnika, nie można przyjmować pozorności zawarcia umowy o pracę w sytuacji, gdy umowa ta była faktycznie realizowana choćby celem osoby podejmującej zatrudnienie było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W treści uzasadnienia wskazano, że A. S. (1) wykonywała powierzone jej obowiązki i została zatrudniona w celu zarządzania spółką, przeprowadzenia jej restrukturyzacji i dalszego rozwoju. W ramach obowiązków wynikających z zajmowanego stanowiska, przygotowywała niezbędne analizy i rekomendacje dla udziałowców na temat kierunku pozyskiwania nowych klientów oraz sektorów działania spółki. Zdaniem skarżącego, stanowisko prezesa zarządu jest stanowiskiem samodzielnym i pozwala na dużą swobodę w organizowaniu swojej pracy, bez konieczności stałej kontroli ze strony pracodawcy, jak to ma miejsce w sytuacji szeregowych pracowników. W odniesieniu zaś do wynagrodzenia A. S. (1) wskazano, że jej wynagrodzenie zostało uzgodnione na niższym poziomie niż wynagrodzenie poprzednika.

/odwołanie k.2-9/

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 21 kwietnia 2017 r. pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.12 – 13/

A. S. (1) nie stawiała się na żadnej z rozpraw, nie zajęła stanowiska w sprawie.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. (1) urodziła się (...), legitymuje się wykształceniem wyższym : ukończyła studia magisterskie o kierunku wychowanie fizyczne.

A. S. (1) wraz z mężem B. S. stale przebywa i zamieszkuje we W..

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 14 października 2011 r. do 20 marca 2016 r. A. S. (1) nie posiadała tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego swojego męża).

/ustalenia w aktach ZUS , zeznania świadka R. S. min.00:29:47 – 00:54:01 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

Firma (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością funkcjonuje w obrocie gospodarczym od czerwca 2007 r. i w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, zajmuje się m.in. produkcją podstawowych substancji farmaceutycznych , leków oraz pozostałych wyrobów farmaceutycznych. Siedziba spółki mieści się przy ulicy (...) w Ł.. Wspólnikami spółki są : B. S. (125 udziałów o łącznej wartości 12 500,00 zł) , R. K. (125 udziałów o łącznej wartości 12 500,00 zł) , B. K. (125 udziałów o łącznej wartości 12 500,00 zł) oraz W. R. (125 udziałów o łącznej wartości 12 500,00 zł).

Spółka została postawiona w stan likwidacji , na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 17 sierpnia 2017 r.

Likwidatorem spółki jest W. R..

/wypis z KRS k.122 – 125/

W całym okresie działalności spółki (...), zatrudniała ona łącznie około 20 osób.

/zeznania świadka R. S. min.00:29:47 – 00:54:01 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152 , zestawienie k.43/

W zakresie prowadzonej działalności gospodarczej , spółka (...) zajmowała się obsługą księgową spółek z branży farmaceutycznej tj. spółek wchodzących w skład holdingu - grupy kapitałowej (w tym m.in. spółki (...)).

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136 , W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

Przychód netto spółki (...) na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniósł 1 213 450,00 zł (zysk wyniósł 89 827,56 zł).

/zestawienie zysków i strat spółki k.37/

W okresie od marca do października 2016 r. spółka (...), w każdym z wymienionych miesięcy , ponosiła stratę.

/zestawienie zysków i strat spółki w aktach ZUS/

(...) spółki (...) byli: B. S. , R. K. , B. K. oraz W. R. , a stanowisko wiceprezesa zarządu zajmowała A. S. (1) (w latach 2004 – 2005). W związku ze sprzedażą spółki (...) oraz innych spółek wchodzących w skład holdingu , spółka (...) utraciła głównego kontrahenta (nabywca spółek wchodzących w skład holdingu nie był zainteresowany dalszą współpracą ze spółką (...)).

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136 , W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 , R. S. min.00:29:47 – 00:54:01 , R. K. min.00:54:01 – 01:08:04 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

Do lutego 2016 r. prezesem spółki (...) był M. K. (średnioroczne wynagrodzenie M. K. w 2015 r. wynosiło 5 675,17 zł) . W związku ze złożoną przez M. K. rezygnacją z zajmowanego stanowiska , spółka (...) potrzebowała zaufanej osoby na stanowisko prezesa zarządu i wybór padł na A. S. (1).

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136 , W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152 , zestawienie k.38/

W dniu 14 marca 2016 r. pomiędzy firmą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, a A. S. (1) została zawarta umowa, nazwana umową o pracę na czas nieokreślony od dnia 21 marca 2016 r. W treści umowy wskazano, że A. S. (1) będzie świadczyć pracę na stanowisku prezesa zarządu w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 6 363,00 zł. Jako miejsce świadczenia pracy wskazano siedzibę pracodawcy.

/umowa o pracę k.34/

W spółce nie było rady nadzorczej , a umowę o pracę w imieniu pracodawcy podpisał **wspólnik** - B. K.. W **spółce nie ustanowiono pełnomocnika do zawarcia umowy o pracę z A. S. (1).**

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136 , W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

W chwili zawierania umowy, Spółka (...) wiedziała o ciąży A. S. (1) ; z treści karty ciąży wynika , że w dniu 29 lutego 2016 r. A. S. (1) znajdowała się w 10 tygodniu ciąży.

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136 , W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152 , dokumentacja medyczna k.145/

A. S. (1) podjęła pracę w spółce (...) , gdyż poprosił ją o to jej mąż.

/zeznania świadka R. S. min.00:29:47 – 00:54:01 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

W dniach od 21 do 22 marca 2016 r. A. S. (1) odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/karta szkolenia BHP - dokumentacja pracownicza k.34/

A. S. (1) przedstawiła zaświadczenia lekarskiego o zdolności do podjęcia czynności na powierzonym jej stanowisku.

/dokumentacja pracownicza k.34/

W dniu 17 kwietnia 2016 r. A. S. (1) została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego (od dnia 21 marca 2016 r.) , z tytułu zatrudnienia u ww. płatnika składek.

/ustalenia w aktach ZUS/

Podstawowymi zadaniami, jakie postawiono przed A. S. (1) było znalezienie przez nią nowych kontrahentów , a także uporządkowanie dokumentacji spółki.

/zeznania świadka W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

A. S. (1) , wykonywaniu czynności , obowiązywał elastyczny czas ich realizacji. A. S. (1) dysponowała samodzielnością decyzyjną (czasem konsultowała się z R. S.) i nie była kontrolowana z powierzonych zadań. A. S. (1) pozostawała w

stałym kontakcie (telefonicznym oraz mailowym) ze (...) spółki (...). A. S. (1) , w ramach wykonywanych czynności , przygotowała raport dotyczący spółki (...). A. S. (1) **nie wykonywała czynności w siedzibie pracodawcy.**

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136, W. R. min.01:10:12 – 01:10:57 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:27:43, R. S. min.00:29:47 – 00:54:01 , R. K. min.00:54:01 – 01:08:04 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

A. S. (1) podpisała sprawozdanie (...) spółki (...) za 2015 r.

/zeznania świadka R. K. min.00:54:01 – 01:08:04 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

W dniu 16 czerwca 2016 r. A. S. (1) stała się niezdolna do pracy.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 29 lipca 2016 r. A. S. (1) urodziła bliźniaki.

/okoliczność bezsporna/

Po urodzeniu dzieci A. S. (1), (...) spółki (...) podjęli decyzję o zakończeniu jej działalności.

/zeznania świadków: B. K. k. 134 – 136, zeznania świadka R. K. min.00:54:01 – 01:08:04 protokołu rozprawy z dnia 4 września 2017 r. , płyta CD k.152/

Powyższy stan faktyczny został ustalony m.in. na podstawie ww. dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

W odniesieniu do zeznań świadków, wskazać należy, że Sąd odmówił im wiary w zakresie , w jakim wskazywali, że A. S. (1) w spornym okresie faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika w ramach stosunku pracy. Ze złożonych zeznań wynika bowiem, że w relacji łączącej A. S. (1) z płatnikiem występowały elementy obce stosunkowi pracy, a wskazuje na to brak podporządkowania pracowniczego , przejawiającego się, na przykład, w swobodzie decyzyjnej, jaką dysponowała.

Podkreślić także należy, że w trakcie niniejszego postępowania, nie przedstawiono podstawowego dokumentu związanego z zawarciem umowy o pracę tj. zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania obowiązków na powierzonym zainteresowanej stanowisku , co **w aspekcie art. 229 § 4 kodeksu pracy** , Sąd rozważył poniżej.

Sąd rozważył także fakt, że, wprawdzie z akt sprawy wynika, że A. S., została zgłoszona do pracowniczych ubezpieczeń społecznych, ale samo dokonanie tej czynności, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału, nie miało znaczenia dla dokonania oceny charakteru czynności realizowanych przez A. S. (1). Co również istotne, samo zgłoszenie zainteresowanej odbyło się z uchybieniem ustawowego terminu.

W ocenie Sądu , o ile nie ulega wątpliwości ,że A. S. (1) świadczyła pewne czynności na rzecz firmy płatnika , o tyle zdaniem Sądu ,dokumentacja pracownicza A. S. (1) została stworzona jedynie w celu uwiarygodnienia wykonywania przez nią stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie, jako niezasadne , podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią **art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1778 z późn. zm.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, została zawarta w przepisie **art.8 ust.1** cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez **art.22 kodeksu pracy** (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści **art. 22§1 kodeksu pracy**, przez nawiązanie stosunku pracy, pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy
- 4) i na jego ryzyko,
- 5) odpłatnością pracy.

W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznaczają, że umowa taka jest ważna.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się, jednak, do sytuacji, gdy podejmowane czynności, w ramach – formalnie - zawartej umowy o pracę, nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy, są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik pozoruje wykonywanie czynności, jedynie po to, aby wykreować dowody świadczenia - pracy . Nawiązanie umowy o pracę może, bowiem, wynikać z czynności faktycznych, wyrażających się, z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej - zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W ocenie Sądu, analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że A. S. (1) nie wykonywała pracy na rzecz spółki (...) na podstawie umowy o pracę.

Przed wszystkim, w ramach wykonywania przez wnioskodawczynię czynności, nie występował element podporządkowania pracowniczego. Oczywiście, kształt podporządkowania pracownika, może być różny, m.in. w zależności od pełnionej funkcji lub zajmowanego stanowiska. Najbardziej charakterystyczny aspekt podporządkowania określa art.100 k.p., wskazując na obowiązek pracownika stosowania się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy. Wszystkich pracowników, zatrudnionych podstawowym czasie pracy, obowiązuje ta sama norma czasu pracy określona w art.129 §1 k.p., pracownicy są zobowiązani do wykonywania pracy określonego rodzaju, który powinien wynikać z umowy o pracę i są rozliczani z wykonania pracy pod kątem starannego działania.

W wykonywaniu analizowanej umowy, nazwanej umową o pracę, nie występuje, z całą pewnością, element podporządkowania, natomiast - występuje elastyczność, a więc brak koniecznego, w ramach stosunku pracy, rygoryzmu odnośnie do czasu wykonywania czynności oraz brak rygoryzmu odnośnie do miejsca wykonywania czynności, na podstawie formalnie zawartej umowy o pracę. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem, iż A. S. nie była rozliczana z czasu pracy, a o tym, ile danego dnia spędzi czasu na wykonywaniu powierzonych czynności, decydowała ona sama. Co również istotne, dysponowała ona samodzielnością decyzyjną co do miejsca wykonywania czynności (w umowie o pracę jako miejsce **świadczenia pracy wskazano siedzibę płatnika w Ł.**, ale A. S. **nie wykonywała tutaj z całą pewnością powierzonych jej zadań, gdyż na stałe mieszka i przebywa we W.**).

Ponadto, jak wynika z dokonanych ustaleń, A. S., nie była kontrolowana pod kątem wykonywania powierzonych zadań, a co również istotne, jedynie konsultowała określone czynności ze swoim mężem, co z kolei wskazuje, że w rozpatrywanej sprawie nie istniała relacja pracodawca – pracownik.

Dodatkowo należy wskazać, iż zainteresowana nie przedstawiła zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania obowiązków na powierzonym jej stanowisku, a zgodnie art. 229 § 4 k.p. - pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego, stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, Dziwić to może o tyle, że pracodawca dopuszczając pracownika do pracy bez aktualnych badań lekarskich, naraża się na odpowiedzialność i tym samym zachowanie płatnika, w rozpatrywanej sprawie, nie było racjonalne. Uprawniona jest zatem teza, że u podstaw zaangażowania zainteresowanej u płatnika nie leżało zawarcie umowy o pracę, a jedynie stworzenie dla wnioskodawczyni, w związku z występującym schorzeniem, ochrony ubezpieczeniowej. Samo zaś zgłoszenie A. S. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, wprawdzie czyniło zadość wymogom formalnym, ale nie mogło zostać uznane za skuteczne. To implikuje uprawnioną tezę, że strony nie zamierzały zawierać umowy o pracę.

Zaznaczyć także należy, że zawarta umowa, nazwana umową o pracę była dotknięta **bezwzględną nieważnością** z uwagi na niewłaściwą reprezentację spółki jako – ewentualnego, pracodawcy. Umowa ta nie została bowiem zawarta ani przez radę nadzorczą, ani przez pełnomocnika, powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników. Problem ten był wielokrotnie rozstrzygany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Można więc stwierdzić, że umowa o pracę zawarta z członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez osobę nieumocowaną do tej czynności jest bezwzględnie nieważna (art. 58 § 1 KC w związku z art. 300 KP i art. 210 KSH - zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r., II PK 276/04, OSNP 2006, nr 3-4, poz. 42).

Podkreślić należy, że podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika, rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek pracy jest bowiem stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. W sytuacji, gdy strony nie pozostają faktycznie związane stosunkiem pracy, nie można mówić o fakcie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym. Natomiast sam fakt wykonywania, za wynagrodzeniem, określonego rodzaju czynności przez jedną ze stron na rzecz drugiej, w zależności od cech danego stosunku prawnego, co do zasady może zostać zakwalifikowany, jako umowa o dzieło, umowa zlecenia lub też umowa o świadczenie usług, o której mowa w art.750 k.c. wobec której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena, z

jakim, faktycznie stosunkiem prawnym, mamy do czynienia na gruncie przedmiotowej sprawy, pozostaje jednak poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego, albowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie umowa o pracę.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, oceny zawartej umowy o pracę, sposobu jej wykonywania wynika, że zainteresowana i płatnik składek zawarli umowę o pracę, której nie mieli zamiaru realizować. Umowa ta została zawarta jedynie w celu uzyskania przez zainteresowaną ochrony ubezpieczeniowej. Ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że był to jedyny cel zawarcia umowy o pracę. A. S. (1) nie świadczyła pracy w reżimie umowy o pracę, bowiem w wykonywaniu pracy występują elementy obce dla stosunku pracy – brak podporządkowania pracowniczego, elastyczność czasu pracy oraz samodzielność decyzyjna w wyborze czasu oraz miejsca realizacji czynności.

Sąd rozważył także aspekt, podniesiony przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji, tj. pozorności zawartej czynności prawnej.

Zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana.

W wyroku z dnia 2 lipca 2008 roku (II UK 334/07, Lex nr 531865) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

W ocenie Sądu, celem podjętych przez zainteresowaną działań było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Nawet, jeżeli nie można, wprost, wykazać pozorności świadczenia czynności, objętych przedmiotową umową, nazwaną umową o pracę, to z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa, nazwana umową o pracę, nie była wykonywana. Wprawdzie płatnik składek założył akta osobowe to jednak, w ocenie Sądu, dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Przedstawione wyżej rozważania jednoznacznie wskazują, iż zawarta umowa o pracę i sposób jej realizacji nie odpowiada treści art.22 k.p. Umowa ta jest zatem nieważna z uwagi na jej pozorność (art.83§1 k.c.).

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Powyższa kwestia przestaje być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu niespełna jednomiesięcznych składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W systemie ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada solidaryzmu. Solidaryzm oznacza urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń osobom znajdującym się w potrzebie, z funduszu wypracowanego wspólnym wysiłkiem ubezpieczonych. Oznacza to, że płacą wszyscy, a korzystają tylko ci którzy zostali dotknięci ryzykiem socjalnym. (por. W. Muszalski Ubezpieczenie społeczne, Warszawa 2004). Tymczasem działania płatnika i zainteresowanej zmierzały do tego, aby osiągnąć nieuzasadnione świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych osób ubezpieczonych.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalająca niepodleganie przez A. S. (1) ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, odpowiada prawu i na podstawie art.477¹§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

S.B.